

Mitä teemme elämästämme?

On sanottu, että koko ihmiskunnan satoja vuosituhansia käsittävä kehitysjakso on ollut ainaista erhetyksistä vapautumista. Ja saman koulun saa käydä kukin yksilökin, jos hän ensin on saanut silmänsä auki, niin että ymmärtää olevansa moninaisten erhetysten vallassa, ja haluaa niistä päästä.

Ihminen syntyy aikansa ennakkoluuloihin. Uskonto istuttaa aikaisesta lapsuudesta häneen pelon ja kuuliaisuuden tunteet. Hän kasvaa säätynsä rajoitetussa piirissä omaksuen sen käsitykset asioista, ajatuskannat ja elämäntavat, joista on niin vaikea, monelle varsin mahdoton luopua. Vieläpä joskus kansallisuuskin piirtelee rajoja yksilön kehitykselle ja „kansallisvioista” ei myöskään ole helppoa vapautua. Ja lopuksi aikakauden tieteelliset auktoriteetit ja yleinen henkinen kehityskanta määräävät meidän tavallisten kuolevaisten aatepohjan, joka taas johtaa tekojamme ja toimintaamme.

Ei ole siis mikään helppo työ tunkeutua näin monen kerroksen läpi, kun hakee tietä aikansa rientojen eturiviin ja vain harvoista ihmisistä voi historia todistaa, että he olivat aikaansa edellä s. o. ajattelivat, tunsivat, tahtoivat ja toimivat

periaatteitten mukaan, jotka vasta miespolvia myöhemmin tunnustettiin päteviksi.

Ympärillämme jokapäiväisessä elämässä, keskuudessamme on ihmisiä kaikilta kehitystasteilta aina sen mukaan kuinka painavan ennakkoluulojen taakan he syntymästään ovat saaneet kannettavakseen, milloin he ovat alkaneet sitä vähentää ja kuinka suurta huolta he ovat edistymiseensä panneet. Emme siis suorastaan voi tuomita ihmisiä heidän kehityskantansa vuoksi ottamatta lukuun heidän edistymämahdollisuuksiaan. Moni on esimekriksi niin ijankaikkisten rangais- tusten pelon vallassa, ettei uskalla ryhtyä punnitsemaan yksinkertaisimpiakaan uudistuksia uskonnollisella alalla, onpa tämä pelko sekä omasta että omaisten turmiosta joitakin johtanut mietelmiin, joitten seurauksena on ollut mielenhäiriö. Joku taas on niin totuttujen elämäntapojen orjana, ettei, menettäessään usein ansiottaan saadut tulonsa, enää katso voivansa elämäänsä jatkaa, vaan „taloudellisista huolista” kuten sanotaan astuu yli elämän rajojen.

Tämä kaikki koskee etupäässä niitä, joille kohtalo on kehdosta antanut edes jonkinmoiset sekä aineelliset että henkiset mahdollisuudet edistymiseen. Aineelliset ja henkiset, sanoin, molempia näet tarvitaan, sillä yhtä varmaan kuin suuri aineellinen kurjuus tukahuttaa henkisen kasvun

yhtä varmaan ylelliset rikkaudet ilman henkistä pääomaa vievät turmioon.

Antaapa näin ollen suuri amerikkalainen vapauttaja Ingersoll mainiosta maailman kaikkeuden tutkijasta ja valistuneesta tiedemiehestä Alexander von Humboldtista sen erityisen kiitolauseen, että hän rikkaana ja ylhäisenä syntymältään kuitenkin tuli niin ahkeraksi ja valistuneeksi mieheksi, sillä nämät avut ovat yleensä tavattavissa vain köyhäin kotien pojissa, jotka omalla työllään ja ponnistuksellaan ovat asemansa valloittaneet.

Uudestaan ja yhä uudestaan on selvitettävä mitä on tehtävä olojen saattamiseksi semmoiselle kannalle, etteivät ylellisyys eikä kurjuus pääsisi tukahuttamaan ihmistaimen tasaista kasvua, vaan että kukin ihmislapsi lähimmiten voisi saavuttaa kasvamisensa mitan. Me tiedämme, että aineellisten elämisehtojen tasaisempi jako ja tietojen, elämässä tarvittavain tietojen kaikkien omaksi saattaminen, vasta voivat saattaa ihmiskunnan asemaan, jolloin lisääntyvä tositärpeitten tuotanto tekee mahdollisimman useille maan asukkaille elämän elämisen arvoiseksi, päästää ilon irroilleen ja muuttaa työn kirouksesta siunaukseksi.

Ja koska vielä olemme kaukana määrästä, on edessämme työ, jonka laajuus pakoittaa meitä kaikki voimamme siihen käyttämään, samalla kun

menneitten polvien työ rohkaisee meitä ja takaa menestysmahdollisuuksia.

Kullekin yksityiselle sopisi jokapäiväiseksi miettimisaiheeksi kysymys, joka kaikessa yksinkertaisuudessaan kuuluu: ihmiset, mitä teette te elämästänne? Olemmeko itsellemme tehneet tämän kysymyksen.

Mitä teemme elämästäme ja mitä teemme niitten elämästä, jotka lähellämme ovat? Tiedämmekö edes, että joskin paljon ulkonaisia esteitä, perinnöllisyyden, kasvatuksen ja ulkonaisen olojen kautta on, jotka vapaata tahtoamme rajoittavat, kuitenkin löytyy kyllin laajoja aloja, joilla tunnemme liikkuvamme *oman vastuunalaisuuden* pohjalla, joilla meidän täytyy tekemme joko hyväksyä tai niitä katua.

Siis: omalla työllä ja pyrkimyksellä vapautua ennakkoluuloista, yhteistyössä olla uskollinen, keskenäisen vastuunalaisuuden tunteva toveri ja kaikin tavoin levittää ympäristöönsä yhteistä aatetta, siinä tarpeelliset toimintaohjeet tahtoesamme vaikuttaa yhteiseksi menestykseksi.

1904.

